

Sisäisten vuokrien määrittelyperusteet ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteet (voimassa toistaiseksi) sekä kokonaismäärärahan jakautuminen vuonna 2026

Yhteinen kirkkoneuvosto 25.02.2025 § 66
417/00.01.00/2022

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää:

1. merkitä tiedoksi liitteenä ("Sisäisiä vuokria ja seurakuntien määrärahajakoa koskevat lausunnot - kooste") esitetyt seurakuntaneuvostojen, yhteistyötoimikunnan ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausunnot ehdotuksesta sisäisten vuokrien määrittelyperusteiksi ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteiksi vuodesta 2026 alkaen.
2. antaa liitteenä ("Vastaukset lausuntoihin kevät 2025, sisäiset vuokrat ja seurakuntien määrärahat") olevat vastaukset seurakuntaneuvostojen, yhteistyötoimikunnan ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausuntoihin.

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää:

3. merkitä tiedoksi liitteenä ("Sisäisiä vuokria ja seurakuntien määrärahajakoa koskevat lausunnot - kooste") esitetyt seurakuntaneuvostojen, yhteistyötoimikunnan ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausunnot ehdotuksesta sisäisten vuokrien määrittelyperusteiksi ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteiksi vuodesta 2026 alkaen.
4. merkitä tiedoksi liitteenä ("Vastaukset lausuntoihin kevät 2025, sisäiset vuokrat ja seurakuntien määrärahat") esitetyt yhteisen kirkkoneuvoston antamat vastaukset seurakuntaneuvostojen, yhteistyötoimikunnan ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausuntoihin.
5. merkitä tiedoksi sisäisten vuokrien määräytymisperusteita ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteita koskevan ehdotusten vaikutuksista laaditun, liitteessä esitettävän lapsivaikutusten arvioinnin.
6. , että Helsingin seurakuntayhtymän seurakuntien sisäiset vuokrat määräytyvät vuodesta 2026 alkaen seuraavasti:
 - a. Kiinteistön tai toimitilan käyttäjältä veloitetaan sisäinen vuokra, joka muodostuu ko. kiinteistön tai toimitilan toissavuoden toteutuneista käyttö- ja ylläpitokuluista sekä mahdollisista investointien yhteydessä käyttötalouteen kirjattavista kuluista. Kiinteistöä tai toimitilaa, jossa on yksi käyttäjä, kohdellaan yhtenä kokonaisuutena. Mikäli kiinteistössä tai toimitilassa on useita käyttäjiä, sisäinen vuokra jaetaan kunkin käyttäjän käytössä olevien neliöiden suhteessa.
 - b. Perusparannusinvestoinneista aiheutuvat poistot sisällytetään tilan käyttäjän sisäiseen vuokraan. Perusparannuksessa kiinteistön tai toimitilan perustasoa nostetaan ja/tai laatua parannetaan tilan käyttäjän toiveeseen perustuen.
 - c. Peruskorjausinvestoinneista aiheutuvia poistoja ei sisällytetä tilan käyttäjän sisäiseen vuokraan. Peruskorjaus on kiinteistön tai tilan peruskunnossapitoa niin, että se on toimintakuntoinen, mutta kiinteistön tai tilan tasoa ei nosteta ja/tai laatua paranneta. Seurakuntien käytössä olevien tilojen peruskorjausinvestointien poistot vähennetään

- seurakuntien määrärahaosuudesta päältä pois. Vähennettyjen poistojen määrä kohdistetaan kiinteistötoimen pääluokkaan sisäisenä siirtona.
- d. Kiinteistöjohtokunta päättää hankekohtaisesti, mikä osa investointihankkeessa syntyneistä kustannuksista on peruskorjausta ja mikä perusparannusta.
 - e. Sisäisiin vuokriin ei kohdisteta indeksikorotuksia.
 - f. Kiinteistöosaston hallinnon kuluja ei kohdisteta kohteiden ylläpitokuluihin.
 - g. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta sisäinen vuokra määräytyy todellisten vuokrakulujen suuruisena, lisättynä kohteeseen kohdistuvilla ylläpitokuluilla. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta tiloja käyttävä seurakunta sitoutuu maksamaan sisäisen vuokran koko vuokrasopimuksen voimassaolon ajan.
7. , että Helsingin seurakuntayhtymän yhteisten palveluiden yksiköiden sisäiset vuokrat määräytyvät vuodesta 2026 alkaen seuraavasti:
- a. Kiinteistön tai toimitilan käyttäjältä veloitetaan sisäinen vuokra, joka muodostuu ko. kiinteistön tai toimitilan toissavuoden toteutuneista kuluista (käyttö- ja ylläpitokulut, mahdolliset investointien yhteydessä käyttötalouteen kirjattavat kulut ja poistot). Kiinteistöä tai toimitilaa, jossa on yksi käyttäjä, kohdellaan yhtenä kokonaisuutena. Mikäli kiinteistössä tai toimitilassa on useita käyttäjiä, sisäinen vuokra jaetaan kunkin käyttäjän käytössä olevien neliöiden suhteessa.
 - b. Sisäisiin vuokriin ei kohdisteta indeksikorotuksia.
 - c. Kiinteistöosaston hallinnon kuluja ei kohdisteta kohteiden ylläpitokuluihin.
 - d. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta sisäinen vuokra määräytyy todellisten vuokrakulujen suuruisena, lisättynä kohteeseen kohdistuvilla ylläpitokuluilla. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta tiloja käyttävä yhteisten palveluiden yksikkö sitoutuu maksamaan sisäisen vuokran koko vuokrasopimuksen voimassaolon ajan.
8. , että sisäiset vuokrat muodostuvat päätöskohtien 6. ja 7. määräytymisperiaatteiden pohjalta seuraavasti:
- a. Sisäisten vuokrien veloituksen perusteena käytettävä neliömäärä määräytyy kunkin toimijan edellisvuoden helmikuun loppuun mennessä antaman tilankäyttötarveilmoituksen perusteella. Tilankäyttötarveilmoituksen tulee olla yhteisen kirkkovaltuuston tekemän Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöjen ja toimitilojen muodostamaa kokonaisuutta koskevan päätöksen (pätöskohta 11.) mukainen.
 - b. Aiemmassa päätöksessä (YKV 27.1.2022 § 6) ollut investointien yhteydessä syntyvien käyttötalouden kulujen jaksotusta ei sovelleta 1.1.2024 alkaen. Tämän jälkeen syntyneet ja jatkossa syntyvät käyttötalouden kustannukset kohdentuvat sisäisiin vuokriin kaksi vuotta syntymisvuotensa jälkeen. Kaikkien viimeistään 31.12.2023 käyttötalouteen kirjattujen kustannusten jaksotus jatkuu jaksotusajan päättymiseen saakka.
 - c. Tilanteessa, jossa tietystä toimitilasta ei ole käytettävissä toissavuoden 12 kuukauden kustannustoteutumia, sisäinen vuokra veloitetaan tiedossa olevan toteutuman perusteella.
9. todeta, että Helsingin seurakuntayhtymä vastaa kiinteistöistä ja toimitiloista kirkkolainsäädännön ja seurakuntayhtymän perussäännön kirjausten mukaisesti. Tämä vuoksi yhteinen kirkkovaltuusto viime kädessä päättää kiinteistöjen ja toimitilojen muodostamasta kokonaisuudesta.
10. todeta, että Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistö- ja tilankäyttöstrategiat ohjaavat yhteisen kirkkovaltuuston päätöksentekoa kiinteistöihin ja toimitiloihin liittyvissä asioissa.

11. velvoittaa kiinteistötoimen valmistelemaan kiinteistöjen ja toimitilojen luokittelun ja sitä seuraavan esityksen Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöjen ja toimitilojen muodostamasta kokonaisuudesta vuoteen 2030 niin, että yhteisen kirkkovaltuuston on mahdollista päättää siitä vuoden 2025 loppuun mennessä.
12. , että Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteet vuodesta 2026 alkaen ovat seuraavat:
- a. Seurakuntien käytössä olevien tilojen peruskorjausinvestointien poistot vähennetään seurakunnille osoitettavasta määrärahasta päältä pois (päättökohta 6.C.).
 - b. Seurakunnille osoitettavaan määrärahaan jäljelle jäävästä osasta vähennetään päältä pois Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä, ruotsinkielisten seurakuntien erityisissä ja vieraskielisen työn lisä seuraavasti:
 - i. Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä 2,5 %
 - ii. Ruotsinkielisten seurakuntien erityisissä 2,0 %
 - iii. Vieraskielisen työn lisä 0,5 %.
 - c. Jako suomen- ja ruotsinkielisiin seurakuntiin:
Jäljelle jäävä seurakunnille osoitettava määräraha jaetaan suomen- ja ruotsinkielisten seurakuntien määrärahaosuuksiin seurakuntien jäsenmäärien suhteessa.
 - d. Suomenkielisten seurakuntien määrärahaosuuden jako:
Suomenkielisten seurakuntien määrärahaosuus jaetaan seurakunnille seuraavilla kriteereillä:
 - i. Perusosa 78,95 %, josta
 - 1. seurakuntien jäsenmäärän osuus 80 %
 - 2. seurakuntien alueella asuvien henkilöiden osuus 20 %.
 - ii. Toiminnan perusteella jaettava määrärahaosuus (yht. 21,05 %)
 - 1. Seurakunnan rippikoulun käyneet Helsingin seurakuntien jäsenet 6,32 %
 - 2. Seurakuntaan kastetut 3,16 %
 - 3. Seurakunnan diakoninen tarve: alueen sosioekonominen asema 4,21 %
 - 4. Seurakunnan diakoninen tarve: 80-vuotta täyttäneet alueella asuvat 2,11 %
 - 5. Kirkko Helsingissä -strategian kohderyhmä: Alueella asuvat muita kuin kotimaisia kieliä puhuvat 2,63 %
 - 6. Kirkko Helsingissä -strategian kohderyhmä: 15–29-vuotiaat seurakunnan jäsenet 2,63 %.
 - iii. Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä lisätään ko. seurakunnan jako-osuuteen.
 - e. Ruotsinkielisten seurakuntien määrärahaosuuden jako:
 - i. Ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisä lisätään jaettavaan määrärahaan.
 - ii. Ruotsinkielisten seurakuntien määrärahaosuus jaetaan seurakunnille seuraavilla kriteereillä:
 - 1. Perusosa 78,95 %, josta
 - a. seurakuntien jäsenmäärän osuus 80 %
 - b. seurakuntien alueella asuvien henkilöiden osuus 20 %.
 - 2. Toiminnan perusteella jaettava määrärahaosuus (yht. 21,05 %)
 - a. Seurakunnan rippikoulun käyneet Helsingin seurakuntien jäsenet 6,32 %

- b. Seurakuntaan kastetut 3,16 %
- c. Seurakunnan diakoninen tarve: alueen sosioekonominen asema 4,21 %
- d. Seurakunnan diakoninen tarve: 80-vuotta täyttäneet alueella asuvat 2,11 %
- e. Kirkko Helsingissä -strategian kohderyhmä: Alueella asuvat muita kuin kotimaisia kieliä puhuvat 2,63 %
- f. Kirkko Helsingissä -strategian kohderyhmä: 15–29-vuotiaat seurakunnan jäsenet 2,63 %.

- f. Vieraskielisen työn lisä lisätään niiden seurakuntien jako-osuuksiin, jotka toimivat vieraskielisten ryhmien kotipesäseurakuntina. Vieraskielisen työn lisä jaetaan vieraskielisten ryhmien määrällä. Tästä syntyvä määrärahaosuus jaetaan kotipesäseurakunnille niin, että ne saavat yhden osuuden jokaista seurakunnassa toimivaa vieraskielistä ryhmää kohden.

13. , että Helsingin seurakuntayhtymän kokonaismääräraha (toimintakulut) jaetaan vuonna 2026 seuraavasti:

- a. Kokonaismäärärahan päältä vähennetään pois Yhteiset-ryhmän kulut. Yhteiset-ryhmään kuuluvat valtion rahoituksella rahoitettavat lakisääteiset kulut, henkilöstöetuudet, kertaluonteiset määrärahat ja muut yhteiset määrärahat.
- b. Kokonaismäärärahan (toimintakulut) jäljelle jäävä osuus jaetaan seurakuntien ja yhteisten palveluiden kesken seuraavasti:
 - i. Seurakunnat 58,66 %
 - ii. Yhteiset palvelut 41,34 %.

14. tarkastaa välittömästi tätä asiaa koskevan pöytäkirjan pykälän.

Käsittely

Todettiin, että yhteisen kirkkoneuvoston jäsenille oli lähetetty täydennetty selostusteksti sähköpostitse ennen kokousta. Täydennykset lisätään pöytäkirjaan.

Projektipäällikkö Riikka Myllys selosti asiaa.

Käsittelyn aikana käytettiin kahdeksan puheenvuoroa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätöshistoria

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.09.2024 § 253 (Liite)
417/00.01.00/2022

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus Yhteinen kirkkoneuvosto päättää:

1) hyväksyä lausunnoille lähetettäväksi Helsingin seurakuntayhtymässä vuodesta 2026 noudatettavien sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteiden valmistelumateriaalin.

2) pyytää seurakuntaneuvostojen, yhteistyötoimikunnan ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausunnot Helsingin seurakuntayhtymässä vuodesta 2026 noudatettavien sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteiden valmistelumateriaalista. Lausunnot tulee antaa 11.10.2024 mennessä.

3) käsitellä seurakuntien, yhteistyötoimikunnan sekä seurakuntayhtymän johtoryhmän antamat lausunnot sekä Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen ohjausryhmän niihin laatimat vastineet kokouksessaan 31.10.2024.

Käsittely

Käsittelyn aikana käytettiin kahdeksan puheenvuoroa.

Projektipäällikkö Riikka Myllys osallistui asian käsittelyyn.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Yhteinen kirkkoneuvosto 31.10.2024 § 317 (Liite)
417/00.01.00/2022

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto:

1) päättää merkitä tiedoksi liitteenä esitetyt seurakuntaneuvostojen ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausunnot Helsingin seurakuntayhtymässä vuodesta 2026 noudatettavien sisäisten vuokrien määräytymisperusteiden ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteiden valmistelusta.

2) päättää antaa selostusosaan kirjatut vastinetekstit yhteisen kirkkoneuvoston vastineina seurakuntaneuvostojen ja seurakunnan johtoryhmän lausuntoihin.

3) käy saatujen lausuntojen pohjalta lähetekeskustelun sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahaan jatkovalmistelun tueksi.

Käsittely

Projektipäällikkö Riikka Myllys selosti asiaa.

Käsittelyn aikana käytettiin 13 puheenvuoroa.

Esittelijä korjasi selostusosan kohdan, joka käsittelee kirkkojen sisäänpääsymaksuista tulevien tulojen jakautumista, kuulumaan seuraavasti:

"Osa seurakunnista ajattelee, että niiden seurakuntien, joiden käytössä kirkot ovat, tulee saada pitää kulujen jälkeen suurin osa kertyvistä tuloista, mikä kannustaa kulojen tulojen keräämiseen."

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.12.2024 § 376 (Liite)
417/00.01.00/2022

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus Yhteinen kirkkoneuvosto käy lähetekeskustelun Helsingin seurakuntayhtymässä vuodesta 2026 noudatettavista sisäisten vuokrien määrittelyperusteista ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteista.

Käsittely Hallintojohtaja Silander selosti asiaa.
Projektipäällikkö Riikka Myllys osallistui asian käsittelyyn.
Käsittelyn aikana käytettiin 28 puheenvuoroa.

Päätös Päätösehdotuksen mukaisesti.

Yhteinen kirkkoneuvosto 9.1.2025 § 15 (Liite)
417/00.01.00/2022

Esittelijä Seurakuntayhtymän johtaja Rintamäki Juha

Päätösehdotus Yhteinen kirkkoneuvosto päättää:

- 1) hyväksyä lausunnoille lähetettäväksi ehdotuksen sisäisten vuokrien määrittelyperusteista ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteista vuodesta 2026 alkaen.
- 2) pyytää seurakuntaneuvostojen, yhteistyötoimikunnan ja seurakuntayhtymän johtoryhmän lausunnot ehdotuksesta sisäisten vuokrien määrittelyperusteista ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteista vuodesta 2026 alkaen. Lausunnot tulee antaa 14.2.2025 mennessä.
- 3) käsitellä seurakuntien, yhteistyötoimikunnan sekä seurakuntayhtymän johtoryhmän antamat lausunnot kokouksessaan 25.2.2025.

Käsittely Ennen pykälän käsittelyn aloittamista pidettiin kokoustauko klo 17:15–17:25.
Projektipäällikkö Riikka Myllys esitteli asiaa.
Käsittelyn aikana käytettiin 15 puheenvuoroa.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus **Taustaa**
Yhteinen kirkkovaltuusto on päättänyt vuosina 2023–2025 käytössä olevista sisäisten vuokrien laskentaperusteista ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteista 27.1.2022 (§ 6) olleessa kokouksessaan. Päätös pohjautui Rohkeasti yhdessä -

työskentelyssä vuosina 2019–2021 tehtyyn laajaan valmisteluun. Aiempi päätös löytyy asiakohdan liitteenä olevasta syksyn 2024 lausuntokierroksen materiaalista.

Erityisesti sisäisten vuokrien määräytymisperusteita muutettiin tuolloin merkittävästi niin, että tilan käyttäjä maksaa sisäisenä vuokrana tilasta aiheutuvat todelliset kustannukset. Muutoksen tavoitteena oli läpinäkyvyyden lisääminen sekä todellisten kustannusten tekeminen näkyväksi ja kustannustietoisuuden lisääminen. Kustannusten kohdistaminen käyttäjälle ja niiden näkyväksi tekeminen tukevat myös tilojen vähentämisen ja talouden rakenteiden keventämisen tavoitetta. Nyt käytössä olevien sisäisten vuokrien aikana tiloista luopumiset ja tilojen yhteiskäyttö ovat lisääntyneet. Helsingin seurakuntayhtymän tavoitteena on vähentää tiloja 40 000 – 45 000 m² vuoteen 2030 mennessä.

Päätöksessään yhteinen kirkkovaltuusto totesi, että ”seurakuntien lausuntojen sekä laadittujen mallinnusten pohjalta on käynyt ilmeiseksi, että sisäisten vuokrien määräytymisperusteita on tarpeellista jatkokehittää vielä tulevien vuosien aikana”. Tämän vuoksi Helsingin seurakuntayhtymässä käynnistettiin kesällä 2022 Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen projekti. Projektin tehtävänä on ollut valmistella vuodesta 2026 alkaen Helsingin seurakuntayhtymässä noudatettavat seurakuntien määrärahojen jakoperusteet ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteet.

Valmistelu on tehty yhteisen kirkkoneuvoston asettamassa (9.6.2022 § 235) Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen ohjausryhmässä, johon kuuluvat Esa Ahonen, Riitta Asikanius, Susanne Berner, Marja Heltelä, Timo Pekka Kaskinen, Ami Lainela, Otto Lehtipuu, Jukka Pakarinen ja Christoffer Perret. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii talouspäällikkö Pasi Perander. Läsnaolo- ja puheoikeudella kokouksiin osallistuvat Osmo Rasimus, Juha Rintamäki, Juha Silander ja Wiking Vuori. Projektin omistaa hallintojohtaja Juha Silander. Projektipäällikkönä ja ohjausryhmän sihteerinä toimii Riikka Myllys.

Seurakunnilta on kahteen otteeseen pyydetty lausunnot tehdystä valmistelusta. Syyskuussa 2024 yhteinen kirkkoneuvosto pyysi lausunnot kolmesta erilaisesta sisäisten vuokrien mallista ja kahdesta erilaisesta seurakuntien määrärahojen jakomallista. Saatujen lausuntojen pohjalta yhteisen kirkkoneuvosto asetti sisäisten vuokrien valmistelulle tavoitteet kustannustietoisuuden tukemisesta, yhteisvastuullisuuden lisäämisestä investointien osalta sekä kiinteistöstrategian toteuttamisen mahdollistamisesta yhteisessä päätöksenteossa. Näiden tavoitteiden pohjalta luotiin tarkennettu sisäisten vuokrien malli ja seurakuntien määrärahojen jakomalli, jotka yhteinen kirkkoneuvosto lähetti lausunnoille tammikuussa 2025. Lausunnot sekä niihin annetut vastaukset ovat asiakohdan liitteenä (Sisäisiä vuokria ja seurakuntien määrärahajakoa koskevat lausunnot – kooste, Vastaukset lausuntoihin kevät 2025, sisäiset vuokrat ja seurakuntien määrärahat).

Nyt tehty esitys sisäisten vuokrien määrittelyperusteista ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteista on lausuntokierroksella olleen ehdotuksen mukainen. Peruskorjaus- ja perusparannuskäsitteiden määrittelyä on selkeytetty lausuntokierroksella olleeseen ehdotukseen nähden. Se ei ole kuitenkaan muuttanut asian sisältöä.

Nyt esitettävää sisäisten vuokrien määrittelyperustetta ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperustetta pidettiin lausunnoissa yleisesti ottaen hyvinä. Yhteisvastuullisuuden lisääminen sisäisissä vuokrissa nähtiin perustelluksi. Samoin toimintaan liittyviä määrärahan jako-osuuksia pidettiin pääosin hyvinä. Lausunnoissa myös kiitettiin siitä, että valmistelussa on huomioitu edellisellä lausuntokierroksella esiin nousseita asioita.

Sisäisten vuokrien osalta kysymyksiä herätti peruskorjauksen ja perusparannuksen määrittely. Tätä on tarkennettu jo nyt ja tullaan tarkentamaan myös jatkossa. Samoin huolta herätti se, kuinka nyt esitettävä sisäisten vuokrien malli kannustaa tilojen vähentämiseen, mikä on seurakuntayhtymän talouden kantokyvyn näkökulmasta keskeinen tavoite. Tämän tavoitteen saavuttamiseen tulee kiinnittää

erityistä huomioita, kun valmistellaan esitystä Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöjen ja toimitilojen muodostamasta kokonaisuudesta vuoteen 2030.

Seurakuntien määrärahaajaon osalta lausunnoissa kiinnitettiin huomiota seurakunnan jäsenten ja alueella asuvien osuuksiin määrärahojen jakamisessa. Yhtäältä nähtiin, että seurakunnan jäsenten tosiasiallinen painoarvo määrärahojen määräytymiseen ei ole kasvanut, vaikka jäsenten osuutta perusosassa onkin kasvatettu. Toisaalta koettiin, että seurakunnan alueella asuvien painoarvo on laskenut. Toiminnan perusteella määrittävissä jako-osuuksissa on sekä seurakunnan jäseniin että sen alueella asuviin ihmisiin liittyviä kriteerejä. Kaikkineen kysymys siitä, missä määrin seurakuntien määrärahaajaossa tulee ottaa huomioon seurakuntaan kuuluvat ja alueella asuvat ihmiset, jakaa vahvasti Helsingin seurakuntia.

Myös Kirkko Helsingissä -strategiaan liittyvät jako-osuudet herättivät kysymyksiä. Etenkin huolta herätti se, aiheuttavatko ne vaihtuessaan ennakoinnattomuutta seurakuntien taloudenhoidolle. Yhteinen kirkkoneuvosto pitää tärkeänä, että Kirkko Helsingissä -strategiaa toteutetaan perustuksessa ja perustuksen rahoituksen puitteissa. Nyt seurakuntien määrärahojen jakoperusteissa olevan Kirkko Helsingissä -strategian osuuden tavoitteena on luoda mahdollisuus strategian toteuttamiseen ja sen kohderyhmien tavoittamiseen. Kirkko Helsingissä -strategiaan liittyvät jako-osuudet muuttuvat, mikäli yhteinen kirkkovaltuusto uudesta strategiasta päättäessään muuttaa strategian valintoja.

Sekä sisäiset vuokrat että seurakuntien määrärahojen jako ovat talousarviossa (ja tilipäätöksessä) osa seurakuntayhtymän käyttötaloutta. Molemmat vaikuttavat seurakuntien toimintaan käytettävissä olevan rahan määrään. Koska kyseessä on käyttötalouden sisällä tapahtuvasta määrärahojen jaosta, ei sillä ole välitöntä vaikutusta seurakuntayhtymän kokonaistalouteen tai rahamäärään. Sen sijaan toteutettavasta mallista riippuen niillä voi olla erilaisia (positiivisia tai negatiivisia) kannustinvaiikutuksia seurakuntayhtymän kokonaistalouteen. Taloustilanne kokonaisuudessaan vaikuttaa seurakunnille jaettavan määrärahan määrään.

Päätösehdotuksen perustelut

Sisäiset vuokrat

Seurakuntien käytössä olevien tilojen sisäinen vuokra määräytyy seuraavasti:

- **Käyttö- ja ylläpitokulut** sekä investointien yhteydessä käyttötalouteen kirjattavat kulut **sisältyvät** tilan käyttäjän sisäiseen vuokraan todellisten kustannusten mukaisina.
- **Peruskorjausinvestointien poistot eivät sisälly** tilan käyttäjän sisäiseen vuokraan (kiinteistön peruskunnossapito). Seurakuntien käytössä olevien tilojen peruskorjausinvestointien poistot vähennetään seurakunnille osoitetun määrärahan päältä pois.
- **Perusparannusinvestoinnin poistot sisältyvät** tilan käyttäjän sisäiseen vuokraan (tilan käyttäjän toivoma tason nostaminen).

Peruskorjausinvestoinnilla tarkoitetaan kiinteistöjen peruskunnossapitoa, joka pitää kiinteistön toimintakuntoisena. **Perusparannusinvestoinnilla tarkoitetaan tilan käyttäjän toivomia muutoksia ja tason/laadun nostamista.**

Sama hanke voi pitää sisällään sekä peruskorjausta että perusparannusta. Pääosa investointihankkeista on peruskorjausta. Koska perusparannus perustuu tilan käyttäjän toiveeseen, tilan käyttäjä voi vaikuttaa siihen, missä määrin hanke sisältää perusparannusta.

Kiinteistötoimi aikatauluttaa ja valmistelee kaikki investointihankkeet investointeihin talousarviossa päätetyn määrärahan puitteissa. Esteettömyyttä ja hiilineutraaliustiekartan sisältämiä toimenpiteitä tarkastellaan jokaisen korjauksen

yhteydessä. Se on osa peruskorjausta. Muun muassa suojelulliset näkökulmat ja viranomaislinjaukset vaikuttavat niiden toteuttamiseen, eikä käyttäjä voi välttämättä vaikuttaa asiaan.

Tilaluopumisten yhteydessä seurakunnalle jäävään tilaan tehtäviä **muutoksia käsitellään peruskorjauksina** eli ne eivät sisälly tilan käyttäjän sisäiseen vuokraan. Tällä tuetaan tilojen vähentämisen tavoitteen saavuttamista. Luovuttavan tilan tulee olla vähintään samaa kokoluokkaa kuin seurakunnalle jäävä tila (esimerkiksi kirkosta luopumisen yhteydessä tehdään muutoksia seurakunnalle jäljelle jäävään kirkkoon), eikä luovuttavaan tilaan ole tehty merkittävää korjausta 10 vuoden aikana. Mikäli nämä ehdot eivät täyty, seurakunnan heille jäävään tilaan toivomat muutokset ovat lähtökohtaisesti perusparannusta.

Samat periaatteet koskevat tilan muokkaamista monikäyttöisemmäksi. Kun se tapahtuu toisesta tilasta luopumisen yhteydessä, muutos käsitellään sisäisissä vuokrissa peruskorjauksena. Muussa tapauksessa tilan muuttaminen monikäyttöisemmäksi on lähtökohtaisesti tilan käyttäjän sisäisessä vuokrassaan maksama perusparannus.

Muita alustavia linjauksia peruskorjausten ja perusparannusten osalta: teknisten järjestelmien, turvallisuuden ja kiinteistöön liittyvien IT-laitteiden korjaus ja uusiminen ovat peruskorjausta; urkujen korjaus, huolto ja siirto ovat peruskorjausta, joka valmistellaan urkutyöryhmässä; perustasoisten AV-laitteiden (ääni, streemaus yms.) hankinta käsitellään sisäisissä vuokrissa peruskorjauksena, ja käyttäjä voi omalla kustannuksellaan nostaa laitteiden tasoa (perusparannus).

Viime kädessä kiinteistöjohtokunta toteaa, mikä osa investointihankkeesta on peruskorjausta ja mikä perusparannusta. Tässä tulee huomioida seurakuntien tasapuolinen kohtelu. Johtokunta valmistelee vuokratäksikirjan, joka tukee kiinteistö- ja tilankäyttöstrategioiden toteutumista.

Peruskorjauksen ja perusparannuksen erottelulla pyritään kasvattamaan yhteisvastuullisuutta investoinneissa, mutta myös turvaamaan kustannustietoisuus ja tasapuolisuus tilan käyttäjältä tulevien toiveiden osalta. Erottelulla kustannukset voidaan myös kohdistaa mahdollisimman hyvin niiden aiheuttamisperusteen mukaisesti (tilojen kunnossapitämiseen liittyvät investoinnit katetaan yhteisesti, kun taas käyttäjä vastaa itse tilaan toivomistaan muutoksista).

Koska vuoden 2026 sisäiset vuokrat määräytyvät vuoden 2024 kustannusten perusteella, **perusparannuksen osuutta sovelletaan 1.1.2024 alkaen**. Kaikkia viimeistään 31.12.2023 taseeseen aktivoituja investointeja käsitellään peruskorjauksina. Koska aiemmin ei ole ollut erottelua peruskorjauksen ja perusparannuksen välillä, näihin liittyviä poistoja ei ole eroteltu toisistaan. Erityisesti kirkkojen poistoajat ovat pitkät. Tämän vuoksi jälkikäteen on käytännössä hyvin vaikea selvittää perusparannuksen osuutta jo tehdyistä investoinneista.

Yhteisten palveluiden yksiköiden käytössä olevien kiinteistöjen tai tilojen sisäinen vuokra määräytyy tilan todellisten kustannusten mukaan. Se pitää sisällään yhteisten palveluiden yksiköiden käytössä olevien kiinteistöjen tai tilojen käyttö- ja ylläpitokulut, mahdolliset investointien yhteydessä käyttötalouteen kirjattavat kulut ja kaikki poistot. Yhteisten palveluiden yksiköiden käytössä olevien kiinteistöjen tai tilojen poistoja ei vähennetä pois seurakunnille osoitetun määrärahan päältä. Tukipalvelujen kulujen on hyvä vastata todellisuutta mahdollisimman hyvin. Tällöin myös tilojen tosiasialliset kulut tulee kohdistaa yksiköittäin.

Aiemmassa päätöksessä (YKV 27.1.2022 § 6) ollutta **investointien yhteydessä syntyvien käyttötalouden kulujen jaksotusta ei sovelleta enää jatkossa**. 1.1.2024 alkaen syntyneet ja jatkossa syntyvät käyttötalouden kustannukset kohdentuvat sisäisiin vuokriin kaksi vuotta syntymisvuotensa jälkeen. Investointeihin liittyviä muita kustannuksia on viime vuosina tietoisesti kirjattu yhä enenevissä määrin investointikuluiksi, jolloin käyttötalouden kustannukset ovat pysyneet

maltillisina. Näin jaksotuksen poistamisen ei merkittävällä tavalla nähdä lisäävän sisäisten vuokrien ennakoimattomuutta.

Kaikkien viimeistään 31.12.2023 käyttötalouteen kirjattujen kustannusten jaksotus jatkuu jaksotusajan päättymiseen saakka. Näin toimitaan, koska aiemmin käyttötalouteen kirjattuja kuluja ei voi jälkikäteen aktivoida investoinneiksi ja ottaa näin osaksi poistoja.

Ehdotettavassa mallissa sisäisiin vuokriin ei kohdisteta indeksikorotuksia eikä kiinteistöhallinnon kuluja niin kuin ei ole tälläkään hetkellä käytössä olevassa sisäisten vuokrien määrittelyperusteessa. Ulkopuolelta vuokrattavien tilojen osalta sisäinen vuokra määräytyy todellisten vuokratulujen suuruisena, lisättynä kohteeseen kohdistuvilla ylläpitokuluilla. Näiden tilojen osalta tiloja käyttävä seurakunta tai yhteisten palveluiden yksikkö sitoutuu maksamaan sisäisen vuokran koko vuokrasopimuksen voimassaolon ajan.

Lisäksi todetaan **yhteisen kirkkovaltuuston tosiasiallinen päätösvalta Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöihin, toimitiloihin ja niiden verkostoon**. Sisäisten vuokrien mallista riippumatta tilat omistaa seurakuntayhtymä, ei yksittäinen seurakunta. Myös toimitilaverkkoon liittyvät kysymykset ovat aina viime kädessä yhteisen kirkkovaltuuston päätösvallan alla, kunhan jokaisella seurakunnalla on kirkkojärjestyksen määräyksen mukainen (KJ 3:52) kirkko.

Kirkkolainsäädäntö ei ole tältä osin muuttunut, mutta Helsingissä käytäntö on painottanut vahvasti seurakuntien itsenäistä päätösvaltaa käytössään oleviin tiloihin. Syksyllä 2024 yhteinen kirkkovaltuusto on hyväksynyt Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistö- ja tilankäyttöstrategiat (12.09.2024 § 72), joiden toteutumista tulee voida ohjata myös yhteisen päätöksenteon kautta.

Osa kiinteistöstrategian täytäntöönpanoa on kiinteistöjen ja toimitilojen luokittelun tekeminen ja sitä seuraava esitys Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöjen ja toimitilojen muodostamasta kokonaisuudesta vuoteen 2030. Riippumatta siitä, mikä sisäisten vuokrien määrittelyperuste tulee tulevaisuudessa olemaan, seurakunnat voivat päättää käytössään olevista tiloista yhteisen kirkkovaltuuston tilaverkostoa koskevan päätöksen puitteissa. Kiinteistöjen ja toimitilojen kokonaisuuden valmistelussa kuullaan tiiviisti seurakuntia.

Ulkopuolelta vuokrattavat tilat tulevat olemaan selvästi seurakuntayhtymän omistamia tiloja kalliimpia. Tämä johtuu siitä, että normaalin käytännön mukaisesti ulkopuolelta vuokrattujen tilojen vuokrat ovat yleensä markkinahintaisia. Ne sisältävät vuokranantajan pääomakulut, indeksikorotukset ja yleensä myös tuotto-odotuksen, joista mitään ei ole seurakuntayhtymän omistamien tilojen sisäisissä vuokrissa. Seurakuntayhtymän tavoitteena on vähentää ulkoa vuokrattavien tilojen määrää. Sisäisten vuokrien määrittelyperuste tukee tätä tavoitetta.

Sisäisten vuokrien ja seurakuntien määrärahojen ohjausryhmä ja asiaa valmistelleet viranhaltijat näkevät, että nyt ehdotettava sisäisten vuokrien määrittelyperuste täyttää kaikkineen hyvin yhteisen kirkkoneuvoston 12.12.2024 pitämässään kokouksessa valmistelulle asettamat tavoitteet kustannustietoisuuden tukemisesta, yhteisvastuullisuuden lisäämisestä investointien osalta sekä kiinteistöstrategian toteuttamisen mahdollistamisesta yhteisessä päätöksenteossa.

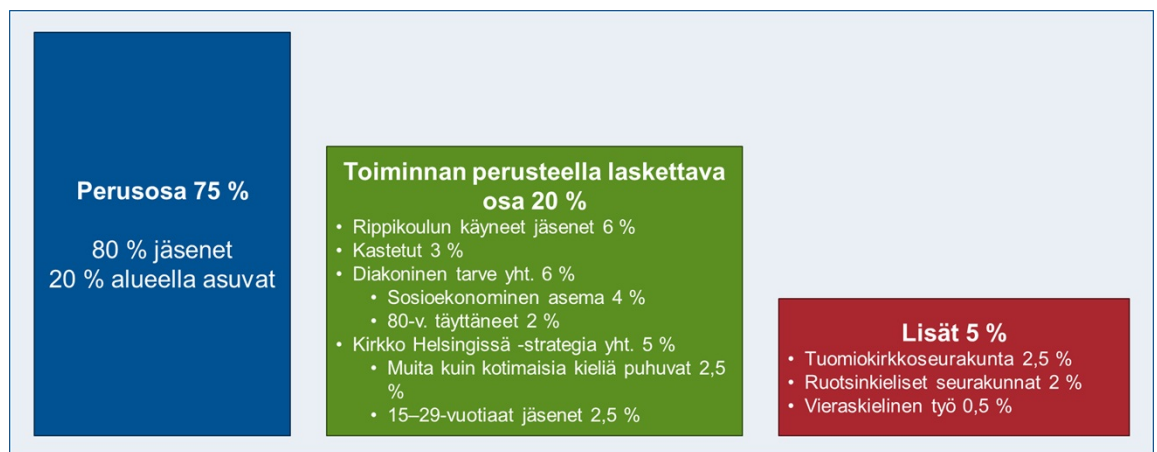
Seurakuntien määrärahojen jakaminen

Seurakunnille osoitettu määräraha jaetaan seurakuntien kesken seuraavasti:

- Perusosa 75 %, josta
 - 80 % seurakuntien jäsenten suhteessa
 - 20 % alueella asuvien suhteessa.
- Toiminnan perusteella laskettava jako-osuus yht. 20 %
 - Seurakunnan rippikoulun käyneet Helsingin seurakuntien jäsenet 6 %
 - Seurakuntaan kastetut 3 %

- Seurakunnan diakoninen tarve yht. 6 %
 - Alueen sosioekonominen asema 4 %
 - 80-vuotta täyttäneet alueella asuvat 2 %
- Kirkko Helsingissä -strategian kohderyhmät yht. 5 %
 - Alueella asuvat muita kuin kotimaisia kieliä puhuvat 2,5 %
 - 15–29-vuotiaat seurakunnan jäsenet 2,5 %.
- Lisät yht. 5 %
 - Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä 2,5 %
 - Ruotsinkielisten seurakuntien erityisissä 2 %
 - Vieraskielisen työn lisä 0,5 %.

Seurakunnille osoitetun määrärahan päältä pois vähennetään seurakuntien käytössä olevien tilojen peruskorjausinvestointien poistot. Myös lisät otetaan pois seurakunnille osoitetun määrärahan päältä. Tämän vuoksi päätösesityksessä sekä perusosan että toiminnan perusteella laskettavan osan prosentit ovat erilaiset kuin yllä olevassa listassa. Ne johtavat kuitenkin samaan lopputulokseen.



Kuva 1: Esitys seurakunnille osoitetun määrärahan jakamisesta.

Määrärahojen jaossa huomioidaan **sekä seurakunnan jäsenet että sen alueella asuvat ihmiset**. Jäsenten osuus kasvaa hieman tällä hetkellä voimassa olevaan jakotapaan nähden, ja alueella asuvien osuus vastaavasti pienenee. Nyt seurakunnan jäsenet huomioidaan seurakuntien määrärahojen jaossa 70 % painoarvolla ja sen alueella asuvat ihmiset 30 % painoarvolla. Ehdotettavassa jakotavassa seurakunnan jäsenet huomioidaan 80 % painoarvolla ja alueella asuvat 20 % painoarvolla. Seurakunnan alueella asuvien ihmisten määrä on vaikuttanut Helsingin seurakuntien määrärahajakoon 2010-luvun alusta lähtien. Tällä halutaan tukea seurakuntien toimintaa, joka kohdistuu sen alueella asuviin, kirkkoon kuulumattomiin ihmisiin.

Kysymys siitä, missä määrin seurakuntien jäsenet ja niiden alueella asuvat ihmiset vaikuttavat määrärahojen jakamiseen seurakuntien kesken, näyttäisi olevan ainakin jossain määrin periaatteellinen. Osa seurakunnista näkee, että seurakunnan toiminta painottuu pitkälti juurikin seurakunnan jäseniin. Tämä tulee ottaa huomioon määrärahojen jakamisessa. Osa taas näkee, että kirkon tulee oman olemuksensa vuoksi suuntautua ulospäin, minkä puolestaan tulee näkyä määrärahojen jakoperusteissa. Helsingin seurakunnat eroavat toisistaan kirkkoon kuulumisen osalta. Tämä heijastuu siihen, missä määrin seurakuntien toiminta kohdistuu jäseniin ja missä määrin sen alueella asuviin, kirkkoon kuulumattomiin ihmisiin. Valmistelussa näitä molempia näkökulmia pidetään tärkeinä. Seurakuntien jäsenten osuutta on kasvatettu suhteessa alueella asuviin. Toisaalta toiminnan perusteella jaettavassa määrärahaosuudessa huomioidaan alueella asuvia.

Seurakuntaan kuuluvien ja alueella asuvien ihmisten lisäksi määrärahojen jakamisessa huomioidaan **seurakuntien toimintaa**. Tämä on uusi elementti, jota ei ole aiemmin ollut. Toiminnan osalta jakoperusteissa huomioidaan seurakuntaan kastetut, kussakin seurakunnassa rippikoulun käyneet sekä alueen diakoninen tarve. Nämä kaikki ovat kirkon keskeistä ydintoimintaa. Hautaan siunaamisia ei toimituksina ole huomioitu. Diakonian jako-osuus pitää sisällään 80-vuotta täyttäneet alueella asuvat, joka käytännössä samalla huomioi suuren osan hautaan siunaamisista. Kirkko Helsingissä -strategian toteutumista tuetaan huomioimalla strategiassa olevat kohderyhmät eli vieraskieliset ja nuoret aikuiset.

Kasteiden määrä lasketaan edellisenä vuonna kuhunkin Helsingin seurakuntaan kastettujen mukaan. Kastettujen henkilöiden ikä ei vaikuta asiaan. **Rippikoulun käyneiden** määrä muodostuu kunkin Helsingin seurakunnan järjestämien rippikoulujen osallistujista, jotka ovat Helsingin seurakuntien jäseniä (myös rippikoulussa seurakuntiin liittyneet). Myöskään tässä rippikoulun käyneiden henkilöiden ikä ei vaikuta asiaan. Kastettujen ja rippikoulun käyneiden tiedot saadaan kirkon jäsentilastoista (Kirjuri). Tietoina käytetään viimeisimpiä vuositietoja (esimerkiksi vuonna 2026 käytetään vuoden 2024 tietoja).

Seurakunnan diakonisen tarpeen määrärahaosuus muodostuu seurakunnan alueen sosioekonomisesta asemasta sekä alueella asuvista 80-vuotta täyttäneistä henkilöistä. Alueen sosioekonominen asema lasketaan alueella asuvien pienituloisissa asutokunnissa asuvien henkilöiden, työttömien ja matalasti koulutettujen keskiarvona. Nämä vastaavat Helsingin kaupungin käyttämän sosioekonomisen indeksin tietoja.

Alueen sosioekonomisen aseman tekijöiden tietolähteenä on Helsingin kaupungin alueelliset tilastot, jotka on tuotettu Tilastokeskuksen tiedoista. 80-vuotta täyttäneiden alueella asuvien lukumäärät ovat Helsingin seurakuntayhtymän Tilastokeskukselta hankkimasta seurakuntien alueiden väestöaineistosta. Aineistoista käytetään viimeisimpiä saatavilla olevia vuositietoja.

Yhteinen kirkkoneuvosto on pitänyt tärkeänä, että Kirkko Helsingissä -strategiaa toteutetaan perustyössä ja perustyön rahoituksen puitteissa. Nyt seurakuntien määrärahojen jakoperusteissa olevan **Kirkko Helsingissä -strategian** osuuden tavoitteena on luoda mahdollisuus strategian toteuttamiseen ja sen kohderyhmien tavoittamiseen. Osuuden osalta sovelletaan kulloinkin voimassa olevan Kirkko Helsingissä -strategian painopisteitä: jako-osuudet muuttuvat, mikäli yhteinen kirkkovaltuusto strategiasta päättäessään muuttaa painopisteitä.

Nyt meneillään olevalla strategiakaudella (2024–2027) Kirkko Helsingissä -strategian osuuden muodostavat monikielisyys ja nuoret aikuiset. Niiden osalta huomioidaan seurakunnan alueella asuvista muita kuin kotimaisia kieliä puhuvat henkilöt sekä 15–29-vuotiaat suomen kieltä ja pohjoismaisia kieliä puhuvat henkilöt. Tietolähteenä näissä molemmissa on Tilastokeskuksen Helsingin seurakuntayhtymälle tuottama seurakuntien alueella asuvien väestöaineisto.

Lisiä ovat Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä, ruotsinkielisten seurakuntien erityisissä ja vieraskielisen työn lisä. Nämä ovat samat kuin nykyisissäkin seurakuntien määrärahojen jakoperusteissa.

Tuomiokirkkoseurakunnan erityisissä perustuu sen tekemään seurakuntayhtymää, hiippakuntaa, kokonaiskirkkoa ja kirkollisia järjestöjä, valtiovaltaa, yliopistoja ja akateemisia yhteisöjä sekä Helsingin kaupunkia ja sen kulttuurielämää palvelevaan työhön. Seurakunnan alueella ovat maan suosituimmat vihkikirkot. Koko Suomea ja pääkaupunkiseutua palveleva toiminta aiheuttaa Tuomiokirkkoseurakunnalle huomattavia kustannuksia erityisesti kiinteistö- ja henkilöstökuluissa. Erityisissä kattaa näitä kustannuksia.

Ruotsinkielisten seurakuntien vähemmistölisä on konkreettinen osoitus aidosta halusta toteuttaa todellista kaksikielisyyttä Helsingin seurakunnissa. Keskeisimmät perustelut sille ovat ruotsinkielisten seurakuntien toiminta-alueen koko suhteessa

jäsenlukuun, kaksikielisten toimitusten painottuminen ruotsinkielisiin seurakuntiin sekä materiaalien kääntämiseen ja sopeuttamiseen tehtävä työ.

Ruotsinkielisten seurakuntien toiminta-alue suhteessa jäsenlukuun on moninkertainen verrattuna suomenkielisiin seurakuntiin. Tästä syystä päiväkot-, koulu-, vanhainkoti-, ja muihin vierailuihin kuluu huomattavasti enemmän aikaa ja rahaa. Myös toimitukset tapahtuvat laajemmalla alueella. Ruotsinkieliset seurakunnat toimittavat suuremman osuuden kaksikielisistä toimituksista. Lisäksi heidän tulee edustaa vähemmällä henkilöstöllä kaksikielisissä projekteissa ja tilaisuuksissa. Ruotsinkieliset seurakunnat eivät myöskään saa yhtymän yhteisiltä palveluilta täysin yhdenvertaista palvelua, sillä materiaalit tulee kääntää ja sopeuttaa omaan kulttuuriin. Ruotsinkielinen toiminta on aliedustettu yhtymän yhteisissä palveluissa.

Vieraskielisen työn lisää ehdotetaan korotettavan 0,5 prosenttiin seurakunnille jaettavasta määrärahasta, joka jaetaan kotipesäseurakuntien kesken niissä olevien ryhmien määrän perusteella. Tällä hetkellä vieraskielisen työn lisä on yhteensä 68 000 euroa. Kotipesäseurakunta vastaa kunkin ryhmän kiinteistä kuluista (kuten tilojen sisäisestä vuokrasta). Vieraskielisten työntekijöiden palkka maksetaan Yhteisestä seurakuntatyöstä.

Esitetty muutos korjaisi kotipesäseurakuntien asemaa. Se olisi myös linjassa Kirkko Helsingissä -strategian monikielisyystavoitteen kanssa. Nykyinen lisä ei kata kuin murto-osan kotipesäseurakunnille tulevista kuluista. Se vähentää merkittävästi kiinnostusta toimia kotipesäseurakuntana. Helsingin seurakuntayhtymässä on viisi vieraskielistä ryhmää: arabia, englanti, kiina, venäjä ja viro. Englannin- ja venäjänkielisen työn kotipesäseurakuntana toimii Matteus församling, kiinankielisen työn kotipesäseurakuntana toimii Kallion seurakunta ja arabiankielisen työn kotipesäseurakuntana toimii Herttoniemen seurakunta. Vironkielisen työn kotipesäseurakuntana on toiminut Kallio, joka on pyytänyt kotipesäseurakunnan vaihtamista Mikaelin seurakuntaan.

Seurakuntien määrärahojen jakoperiaate lisää erilaisten toiminnan perusteella laskettavien tekijöiden painoarvoa seurakuntien määrärahojen jaossa. Tätä on myös toivottu. Seurakuntien määrärahaa on myös toivottu perustuvan todellisiin kustannuksiin ja palkitsevan kirkon kasvamisesta ja jäsenmäärän lisääntymisestä, mikä on myös Kirkko Helsingissä -strategian mukaista.

Jäsenyyden perusteella määrittyvän osuuden kasvattaminen perusosassa, samoin kuin kasteiden ja rippikoulujen huomioiminen toiminnan perusteella laskettavassa jako-osuudessa tukevat kaikki näitä tavoitteita. Niillä voi myös nähdä olevan positiivisia kannustinvaikutuksia Helsingin seurakuntayhtymän kokonaistalouteen ja sitä kautta myös seurakuntien talouteen.

On hyvä kysymys, missä määrin useat erilaiset seurakuntien määrärahaajaossa olevat tekijät heikentävät seurakuntien määrärahaakehyksen vakautta vuosien välillä. Ennustettavuus on tärkeää, sillä merkittävä osa seurakuntien budjeteista rakentuu tiloista ja henkilöstöstä tulevista kiinteistä kuluista, jolloin liikkumatila vuosien välillä on pieni. Tilastot kuitenkin osoittavat, että sekä väestöön liittyvät (esim. kirkkoon kuuluminen ja alueen diakoninen tarve) että toiminnan kautta määräytyvät (kaste ja rippikoulu) tunnusluvut pysyvät kohtuullisen stabiileina eikä niissä ole suuria poikkeamia vuosien välillä. Tämä puoltaa niiden käyttämistä seurakuntien rahanjaossa.

Kirkkolain mukaan jokainen seurakunta päättää itsenäisesti sille talousarviokehyksessä osoitettujen varojen käytöstä (KL 3:18). Seurakuntien määrärahojen jakoperusteissa osoitettujen määrärahaosuuksien tarkoituksena ei ole määritellä seurakunnissa tehtävää työtä tai mitata seurakuntien toimintaa, vaan ottaa huomioon seurakunnille niiden ydintoiminnan hoitamisesta syntyviä kuluja (erit. diakonia, rippikoulut ja toimitukset) ja luoda mahdollisuudet Kirkko Helsingissä -strategian toteuttamiseen ja strategian mukaisten kohderyhmien tavoittamiseen.

Tämän vuoksi määrärahojen jakamiseen ei myöskään käytetä seurakuntien toimintatilastoja vaan kirkon jäsentilastoja tai Helsingin kaupungin väestötilastoja.

Asiakohdan liitteenä (Laskelmat, sisäiset vuokrat ja seurakuntien määrarahajako 18.2.2025) ovat **seurakunnittain tehdyt laskelmat** ehdotetusta sisäisten vuokrien määrittelyperusteesta ja seurakuntien määrärahojen jakoperusteesta sekä vertailu tällä hetkellä seurakunnille toimintaan jäävään rahaan. Laskelma on tehty vuoden 2025 luvuilla.

Laskelmassa peruskorjausinvestointien poistot vähennetään seurakunnille osoitettavan määrärahan päältä pois liitteenä olevan päätösehdotusluonnoksen mukaisesti. Tämän jälkeen jäljelle jäävä osuus jaetaan seurakunnille ehdotettavan määrarahajakotavan mukaan. Lopuksi seurakunnalle osoitetusta määrarahakehyksestä vähennetään seurakunnan käytössä olevien tilojen sisäinen vuokra.

Laskelmia tarkastellessa on hyvä huomioida, että vuoden 2025 kehys, johon ehdotettujen mallien mukaisia laskelmia verrataan, pitää sisällään seurakunnille vuosille 2024 ja 2025 osoitettun tasapainotuslisämäärärahan (YKV 27.04.2023 § 38). Sitä saavat seurakunnat, joiden alueella ovat keskustan suuret kirkot (Tuomiokirkko, Johanneksen kirkko, Kallion kirkko ja Temppeliaukion kirkko) sekä seurakunnat, joiden määrärahaosuus kasvaa, kun määrärahojen jakoperusteena sovelletaan nykyisen 70 % jäsenet / 30 % alueella asuvat -laskutavan sijaan 90 % seurakunnan jäsenet / 10 % alueella asuvat -laskutapaa. Määräraha on vuonna 2025 yhteensä 1,4 milj. euroa, ja se on tullut seurakunnille osoitetun määrärahan päälle. Nyt esitettävä jakoperuste ei pidä sisällään vastaavia lisämäärärahoja. Kun seurakuntien määrärahojen laskemia verrataan vuoden 2025 kehykseen, tämä näkyy suurena pudotuksena erityisesti niiden seurakuntien kohdalla, joiden alueella ovat keskustan suuret kirkot.

Kokonaismäärarahajako seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä vuonna 2026

Määrärahat jaetaan seurakunnille ja yhteisille palveluille toimintaa, palkkakuluja sekä tiloja varten. Jokaisen pääluokan osalta (seurakunnallinen toiminta, yhteinen hallinto, yhteiset seurakunnalliset tehtävät, hautaus-toimi ja kiinteistötoimi) lähtökohtana on peruskehys, jota vuosittain joko leikataan tai korotetaan.

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden välinen määrarahajako perustuu Helsingin seurakuntayhtymän perussäännössä määritellyyn työnjakoon seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä. Seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisestä työnjaosta päätetään Työnjako-projektin linjausten pohjalta. Koska tämä valmistelu on vielä kesken, nyt esitetään, että **vuonna 2026 seurakuntien ja yhteisten palveluiden määrarahajako toteutetaan vuoden 2025 jako-osuuksien suhteiden mukaisesti.**

Seurakuntien ja yhteisten palveluiden välistä määrarahajakoa on edellisen kerran tarkasteltu Rohkeasti yhdessä -työskentelyn yhteydessä vuosina 2019–2021. Tuolloin yhteinen kirkkovaltuusto päätti kasvattaa seurakuntien prosenttiosuutta suhteessa yhteisiin palveluihin 1,2 %-yksikköä vuodesta 2022 vuoteen 2023 ja tämän jälkeen 0,5 %-yksikköä vuosina 2024 ja 2025 (9.12.2021 § 109). Taloussuunnittelua ohjaavien periaatteiden päätöksessä (25.1.2024 § 6) kokonaismäärärahan jako on laskettu toimintakuluista. Se kuitenkin perustuu yhteisen kirkkovaltuuston joulukuussa 2021 tekemään päätökseen seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisen määrarahajaon suhteellisista osuuksista vuonna 2025. Tähän puolestaan perustuu esitys seurakuntien ja yhteisten palveluiden välisestä määrarahajaosta vuonna 2026. Kokonaismäärärahan jakosuhte voi muuttua Työnjako-projektin tulosten pohjalta.

Kokonaismääräraha pitää sisällään myös **yhteisiä kuluja**, jotka eivät sisälly seurakunnille tai yhteisille palveluille osoitettuihin määrärahoihin. Nämä Muut-ryhmään kuuluvat kulut otetaan vuosittain kokonaismäärarahasta päältä pois

kehystä laadittaessa. Vuonna 2025 tällaisia ovat muun muassa seurakunnille osoitettu tasapainotuslismääräraha, tarveharkintainen määräraha, strategian toimeenpanomääräraha ja käytöstä poistettujen rakennusten purkukulut.

Nämä ovat luonteeltaan joko satunnaisia/kertaluonteisia, tietyille vuosille osoitettuja **määrärahoja** (kuten tasapainotuslismääräraha tai käytöstä poistettujen rakennusten purkukulu) tai **koko seurakuntayhtymään kohdistuvaa toimintaa tai sen tukemista** (kuten tarveharkintainen määräraha ja strategian toimeenpanomääräraha).

Vastaavanlaisina yhteisinä, koko seurakuntayhtymää ja sen eri toimijoita koskevina kuluina voidaan pitää myös valtion rahoitukseen kuuluvia lakisääteisiä kuluja sekä erilaisia henkilöstöetuuksia. Tällä hetkellä nämä sisältyvät seurakunnille ja/tai yhteisille palveluille osoitettuihin määrärahaosuuksiin, mutta ne on mielekästä irrottaa sieltä erilleen. Näistä kokonaisuuksista muodostuu uusi Yhteiset-ryhmä aiemmat Muut-ryhmän tilalle.

Valtion rahoitus kohdistuu hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuuriperinnön ylläpitoon. Valtion rahoituksen kokonaissummaa ja jakoperusteita seurakuntatalouksille tarkistettiin vuoden 2025 alusta alkaen. Helsingin seurakuntayhtymän osalta rahoitus pieneni merkittävästi. Valtion rahoituksella rahoitettaviin lakisääteisiin tehtäviin ei saa käyttää kirkollisverotuloja, jotka tulee voida kohdistaa seurakunnallisen toiminnan ja sen toimintaedellytysten rahoittamiseen. Tällä hetkellä valtion rahoituksen alainen toiminta sisältyy yhteisille palveluille osoitettuun määrärahaan. Jotta voidaan varmistaa rahoituksen riittävyys ja osoittaa sen kohdentuminen, valtion rahoituksella rahoitettavat tehtävät tulee erottaa seurakunnan kirkkolain ja kirkkojärjestyksen mukaisista tehtävistä.

Henkilöstöetuudet pitävät sisällään suorituslisät, työterveyshuollon, työsuhdematkalippuedun, työhyvinvointiedun ja ravintoedun. Etuudet ovat osin lakisääteisiä, ja ne kohdistuvat kaikkiin Helsingin seurakuntayhtymän työntekijöihin. Helsingin seurakuntayhtymä on yksi työnantaja, jonka työntekijöitä tulee kohdella tasavertaisesti. Henkilöstöetuuksien kohdentamisella yhteisiin kuluihin pyritään varmistamaan, että yksittäisen seurakunnan tai yhteisten palveluiden yksikön taloudellinen tilanne ei vaikuta siihen, millaisia etuuksia sen henkilöstö saa. Suorituslisän maksaminen määräytyy Kirkon virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti. Vaikka suorituslisä on osa työntekijöiden palkkausta, jonka kulut kohdistuvat aina seurakuntiin ja yhteisten palveluiden yksiköihin, sen kohdistaminen on käytännössä osoittautunut hankalaksi. Sen vuoksi myös suorituslisä on sisällytetty yhteiseen henkilöstöetuuksien ryhmään.

Yhteiset kulut vähennetään ensin kokonaismäärärahan päältä pois. Tämän jälkeen jäljelle jäävä kokonaismäärärahan osuus jaetaan seurakunnille ja yhteisille palveluille.

Koska osa nyt yhteisiksi määritellyistä kuluista on aiemmin sisällytetty seurakunnille ja/tai yhteisille palveluille osoitettuun määrärahaan, ne tulee siirtää niistä pois. Tämän jälkeen voidaan toimintakuluista laskea seurakuntien ja yhteisten palveluiden välinen määrärahojen jakosuhde, joka vastaa vuoden 2025 jakosuhdetta ilman yhteiseksi siirrettyjä kuluja.

Seurakunnille osoitettuun määrärahaan on tähän asti kohdistunut seuraavat Yhteiset-ryhmään siirrettävät kulut: seurakunnille osoitettu tasapainotusmääräraha (250 000 e) sekä seurakuntien osuus suorituslisistä (433 116 e), työsuhdematkalippuedusta (432 000 e) ja työhyvinvointieduista (50 190 e).

Yhteisille palveluille osoitettuun määrärahaan on tähän asti kohdistunut seuraavat Yhteiset-ryhmään siirrettävät kulut: valtion rahoituksella rahoitettavat lakisääteiset kulut (hautaustoimi 8 357 400 e, väestökirjanpito 1 354 153 e ja kulttuuriperinnön ylläpito 1 849 000 e), työterveyshuolto (840 000 e), ravintoetu (93 500 e) sekä yhteisten palveluiden osuus suorituslisistä (237 204 e), työsuhdematkalippuedusta (368 000 e) ja työhyvinvointieduista (96 600 e).

Työsuhdematkalippuetu on jaettu seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä henkilötyövuosien (htv) suhteessa. Seurakuntien osuus vuoden 2023 henkilötyövuosista on 54 % ja yhteisten palveluiden osuus 46 %.

Työhyvinvointiedun osalta joululahjaraha on jaettu seurakuntien ja yhteisten palveluiden välillä toteutuneen veloituksen mukaan (seurakunnat 50 190 e, yhteiset palvelut 36 600 e). Muilta osin työhyvinvointietu on kohdistettu yhteisiin palveluihin.

Valtion rahoituksella rahoitettavat lakisääteisiä kulut ovat aiemmin kohdistuneet yhteisten palveluiden määrärahaosuuteen. Valtion rahoitus kattaa koko hautaustoimen pääluokan, kun ympäristötoimen kustannus siirretään tässä yhteydessä hautaustoimesta kiinteistötoimeen. Väestökirjanpidon kulujen osuus on 80 % keskusterekisterin toimintakuluista. Lisäksi taulukossa on laskennallinen kulttuuriperintökustannus, joka on siirretty pois kiinteistötoimen kuluista.

Valtion rahoituksella rahoitetaan lakisääteisten tehtävien kokonaiskustannukset. Näihin kuuluvat myös pääoma- ja vyörytyskulut. Näin mm. hautaustoimen investoinnit tulevat poistojen kautta huomioiduksi. Laskemassa käsitellään kuitenkin vain käyttötaloutta, joka budjetoidaan ja joista lasketaan määrärahaajaot. Valtion rahoituksen riittävyyttä voidaan arvioida vuositason vasta tilinpäätöksen valmistuttua.

Kun yhteiset kulut on siirretty pois seurakunnille ja yhteisille palveluille osoitetuista määrärahoista, jäljelle jäävästä kokonaismäärärahasta **seurakunnille jaettavan määrärahan osuus on 58,66 %** toimintakuluista laskettuna ja **yhteisille palveluille jaettavan määrärahan osuus 41,34 %** toimintakuluista laskettuna. Tämä vastaa vuoden 2025 määrärahojen jakosuhdetta (seurakunnat 51,72 % ja yhteiset palvelut 48,28 % toimintakuluista laskettuna) ilman yhteiseksi siirrettyjä kuluja.

Taulukosta 1. käy ilmi, kuinka Yhteiset-ryhmään siirrettyjen toimintakulujen siirto on tapahtunut ja kuinka seurakuntien ja yhteisten palveluiden välinen määrärahojen jako-osuus tämän jälkeen määrittyy toimintakuluja tarkasteltaessa. Laskenta on tehty vuoden 2025 toimintakuluilla ja kehyksessä olevilla määrärahoilla.

Kokonaismäärärahajako 2025 Toimintakulut (ulkoinen)	YKV/25.1.2024 2025 kehysmr		Siirrot	
	Toimintakulut	%	Toimintakulut	%
<u>Seurakunnat</u>	54 400 606	51,72 %	53 279 212	58,66 %
Seurakuntien tasapainotusmr			-250 000	
Suorituslisä			-389 204	
Työsuhdematkalippuetu			-432 000	
Työhyvinvointietu (Smartum joululahja)			-50 190	
<u>Yhteiset palvelut</u>	50 782 313	48,28 %	37 542 544	41,34 %
<u>Valtion rahoituksella rahoitettavat lakisääteiset kulut</u>				
Hautaustoimi			-8 357 400	
Väestökirjanpito (80% / Keskusrekisteri)			-1 354 153	
Kulttuuriperinnön ylläpito (laskennallinen)			-1 849 000	
<u>Henkilöstöetuudet</u>				
Suorituslisä			-281 116	
Työterveyshuolto			-840 000	
Työsuhdematkalippuetu			-368 000	
Työhyvinvointietu (Smartum joululahja+tyhy-etu)			-96 600	
Ravintoetu			-93 500	
Seurakunnat ja yhteiset palvelut yhteensä	105 182 919	100,00 %	90 821 756	100,0 %
<u>Yhteiset</u>	7 908 000		22 269 163	
<u>Valtion rahoituksella rahoitettavat lakisääteiset kulut</u>				
Hautaustoimi			8 357 400	
Väestökirjanpito (80% / Keskusrekisteri)			1 354 153	
Kulttuuriperinnön ylläpito (laskennallinen)			1 849 000	
<u>Henkilöstöetuudet</u>				
Suorituslisä			670 320	
Työterveyshuolto			840 000	
Työsuhdematkalippuetu			800 000	
Työhyvinvointietu (Smartum joululahja+tyhy-etu)			146 790	
Ravintoetu			93 500	
<u>Kertaluonteiset määrärahat</u>				
Seurakuntien tasapainotusmr			250 000	
Seurakuntien tasapainotuslisämr	1 400 000		1 400 000	
Käytöstä poistettujen rakennusten purkukulu	2 850 000		2 850 000	
Seurakuntavaalit	50 000		50 000	
<u>Muut yhteiset määrärahat</u>				
Tarveharkintainen mr	1 608 000		1 608 000	
Strategian toimeenpano mr	2 000 000		2 000 000	
YHTEENSÄ	113 090 919		113 090 919	

Taulukko 1. Valtion rahoitukseen kuuluvien kulujen, henkilöstöetuuksien ja seurakuntien tasapainotusmäärärahan siirtäminen yhteisiksi kuluiksi vuoden 2025 toimintakuluista laskettuna.

Aikataulu

Nykyinen päätös sisäisten vuokrien määrittelyperusteesta on voimassa vuoden 2025 loppuun asti. Maaliskuussa 2025 käynnistyy vuoden 2026 talouskehyksen valmistelu. Siinä tulee olla käytettävissä vuonna 2026 sovellettava sisäisten vuokrien määräytymisperuste ja seurakuntien määrärahojen jakoperuste.

Seurakuntien tulee jättää vuotta 2026 koskeva tilankäyttötarveilmoitus maaliskuussa 2025. Tällöin myös heillä tulee olla tiedossa sisäisten vuokrien määrittelyperuste, jota sovelletaan vuonna 2026. Jotta seurakunnilla on vuoden 2026 tiloista päättäessään sisäisten vuokrien määrittelyperuste tiedossa, yhteinen kirkkovaltuusto tarkastaa tätä asiaa koskevan pöytäkirjan pykälän kokouksessaan välittömästi.

Yhteisen kirkkovaltuuston on mahdollista päättää vuodesta 2027 eteenpäin noudatettavista kokonaismäärärahan jako-osuuksista, kun seurakuntien ja yhteisten palveluiden työnjakoa koskeva valmistelu on valmis. Tämänhetkisenä tavoitteena on, että työnjaon valmistelu saadaan päätökseen kevään 2025 aikana.

Vaikutusten ja riskien arviointi

Lapsivaikutukset: Ehdotuksesta on tehty lapsivaikutusten arviointi (ks. liite).

Vaikutukset nuoriin: Tehdyssä lapsivaikutusten arvioinnissa arvioidaan myös ehdotuksen vaikutukset nuoriin (ks. liite).

Taloudelliset vaikutukset: Sisäisten vuokrien määrittelyperusteet ja seurakunnille osoitettavan määrärahan jakoperusteet vaikuttavat seurakuntien ja yhteisten palveluiden osastojen (vain sisäiset vuokrat) toimintaan käytettävissä olevan rahan määrään. Koska kyseessä on käyttötalouden sisällä tapahtuvasta määrärahojen jaosta, ei sillä ole välitöntä vaikutusta seurakuntayhtymän kokonaistalouteen tai rahamäärään. Molempien ehdotettavien mallien katsotaan olevan sellaisia, joilla on positiivinen kannustinvaikutus seurakuntayhtymän kokonaistalouteen muun muassa kustannustietoisuuden ja kasvun tukemisen osalta. Taloustilanne kokonaisuudessaan vaikuttaa seurakunnille ja yhteisille palveluille jaettavan määrärahan määrään.

Kun seurakunnille osoitetun määrärahan jakoperusteet ja sisäisten vuokrien määräytymisperusteet muuttuvat, toisten seurakuntien määrärahat kasvavat nykytilanteeseen verrattuna ja toisissa seurakunnissa määrärahat pienenevät. Tämän ei kuitenkaan voida nähdä aiheuttavan epätasa-arvoa eri seurakuntien välille. Jakoperuste on sama kaikille seurakunnille. Sen pyrkimyksenä on eri seurakuntien mahdollisimman tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu yhteisesti määriteltyjen kriteerien puitteissa.

Henkilöstövaikutukset: Ehdotuksella ei ole suoria henkilöstövaikutuksia. Taloudelliset vaikutukset voivat synnyttää välillisiä henkilöstövaikutuksia. Seurakunnat päättävät kuitenkin itsenäisesti niille osoitettujen määrärahojen käytöstä.

Ympäristövaikutukset: Ehdotuksella ei ole suoria ympäristövaikutuksia. Investointihankkeissa ympäristövaikutukset tulee huomioida nykysäännösten mukaisesti valittavasta sisäisten vuokrien määrittelyperusteesta riippumatta.

Vaikutukset Helsingin seurakuntayhtymään: Sisäisten vuokrien määrittelyperusteilla ja seurakunnille osoitettujen määrärahojen jakoperusteilla ei ole edellä mainittujen vaikutusten lisäksi muita suoria vaikutuksia Helsingin seurakuntayhtymään.

Riskit: Sisäisten vuokrien laskentaperusteen yhtenä tavoitteena on kustannustietoisuuden tukeminen, mikä puolestaan tukee tilojen vähentämisen tavoitetta. Helsingin seurakuntayhtymä omistaa paljon kiinteistöjä ja toimitiloja, joihin kohdistuu merkittävä korjaustarve keskipitkällä aikavälillä. Mikäli kiinteistöjen ja toimitilojen vähentämisessä ei onnistuta, se tulee väistämättä pienentämään toimintaan käytettävissä olevan rahan määrää.

Lisätiedot

Hallintojohtaja Juha Silander, juha.silander@evl.fi

Projektipäällikkö Riikka Myllys, riikka.myllys@evl.fi

Jakelu

Helsingin seurakuntayhtymän seurakunnat ja yhteisten palvelujen osastot